

XLI. Fejezet

A fuvarozás

Ptk. 488. § (1) Fuvarozási szerződés alapján a fuvarozó díjazás ellenében köteles a küldeményt rendeltetési helyére továbbítani és a címzettnek kiszolgáltatni.

(2) A szerződés a fuvarozás elvállalásával jön létre. Jogszabály kimondhatja, hogy a küldemény átvétele jelenti a fuvarozás elvállalását.

A fuvarlevél

Ptk. 489. § (1) Ha a szerződő felek a fuvarozásról fuvarlevelet állítanak ki, a fuvarlevél bizonyítja a fuvarozási szerződés létrejöttét, illetőleg a küldemény átvételét. Az átvétel napja - míg mást nem bizonyítanak - az a nap, amelyen a fuvarlevelet a fuvarozó aláírta (lebélyegezte).

(2) Jogszabály a fuvarlevél kiállítását - meghatározott alakban és tartalommal - kötelezővé teheti.

(3) A feladó kívánságára a fuvarozó köteles a fuvarlevél általa aláírt (lebélyezett) másodpéldányát a feladónak átadni vagy a küldemény átvételéről elismervényt adni.

A felek jogai és kötelezettségei

Ptk. 490. § (1) A feladó köteles a küldeményt úgy csomagolni, hogy a csomagolás azt megóvja, és a küldemény mások személyét vagy vagyonát ne veszélyeztesse.

(2) Ha felismerhető, hogy a csomagolás ezeknek a követelményeknek nem felel meg, a fuvarozó a küldemény továbbítását csak a feladó írásbeli kívánságára és csak akkor vállalhatja, ha az mások személyét vagy vagyonát nem veszélyezteti.

Ptk. 491. § (1) A feladó köteles a fuvarozónak a küldemény továbbításához vagy útközben szükséges hatósági kezeléséhez a megfelelő okmányokat átadni. Míg ez meg nem történt, a fuvarozó a küldemény átvételét megtagadhatja.

(2) A fuvarozó köteles az átadott okmányokat megfelelően felhasználni.

Ptk. 492. § (1) A fuvarozó köteles a fuvarszekőzt a megfelelő időben és helyen, fuvarozásra alkalmas állapotban kiállítani, és - ha jogszabály másképpen nem rendelkezik - a fuvarozást haladéktalanul megkezdeni.

(2) A küldemény berakása a feladót, kirakása a címzettet terheli, ha jogszabály másképpen nem rendelkezik.

(3) Ha a fuvarozó a küldemény átvétele előtt a megfelelő fuvarszeköz kiállításával késlekedik, a feladó elállhat és

a) kártérítésként a berakás eredménytelen megkísérléséből eredő költségeket, valamint a más fuvarozónak kifizetett fuvardíjtöbbletet követelheti;

b) a küldemény elvesztése vagy megsemmisülése, illetőleg késedelemből származó értékcsökkenése (megrongálódás, áru megromlása) esetében pedig követelheti a küldeménynek az értékét, illetőleg az

értékcsökkenést. Ezt a jogát azonban csak akkor érvényesítheti, ha a fuvarozóval közölte a küldemény tárgyát, vagy arról a fuvarozó e nélkül is tudott, vagy tudnia kellett.

(4) Ha a feladó késlekedik a berakással, a fuvarozó kárának megtérítését követelheti, és el is állhat a szerződéstől.

Ptk. 493. § (1) A fuvarozónak a küldemény továbbításában a gazdaságosság és a küldemény biztonságának figyelembevételével kell eljárnia.

(2) A fuvarozó köteles a feladó utasításait követni. Jogszabály azonban a feladó utasítási jogát korlátozhatja.

(3) Ha a fuvarozó olyan utasítást kap, amely veszélyezteti a fuvarozás gazdaságos, gyors és biztonságos teljesítését, köteles erre a feladó figyelmét haladéktalanul felhívni.

(4) Ha a feladó az utasítást írásban megismétli, a fuvarozó köteles azt a feladó veszélyére és költségére végrehajtani; meg kell azonban tagadnia az utasítás teljesítését, ha annak végrehajtásával veszélyeztetné mások személyét, vagy megkárosítaná mások vagyonát.

Ptk. 494. § (1) Ha a fuvarozás akadályba ütközik, a fuvarozó köteles a feladótól haladéktalanul utasítást kérni; a fuvarozó e kötelezettségét jogszabály korlátozhatja és ki is zárhatja.

(2) A feladó a fuvardíjnak az akadály felmerültéig járó arányos részét és a fuvarozó költségeit köteles megfizetni, amennyiben azok meg nem fizetésével gazdagodnék, továbbá akkor is, ha a fuvarozó bizonyítja, hogy az akadályt a fuvarozás körén kívül felmerült ok idézte elő.

Ptk. 495. § (1) A fuvarozó köteles a feladót a fuvarozás lebonyolításával kapcsolatos minden lényeges körülményről haladéktalanul értesíteni. Az ennek elmulasztásából eredő károkért felelős.

(2) Az értesítési kötelezettség különösen akkor áll fenn, ha a küldeményt kár érte, ha a fuvarozási határidő lényeges túllépése várható, ha a küldemény épsége veszélyben van, vagy ha a küldemény kiszolgáltatása nem lehetséges.

(3) Az értesítési kötelezettséget jogszabály korlátozhatja.

Ptk. 496. § (1) A feladó a fuvarozás megkezdése előtt a szerződéstől elállhat, köteles azonban a fuvarozó kárát megtéríteni.

(2) A feladót a küldemény kiszolgáltatásáig, illetőleg amíg a címzett a küldeménnyel nem rendelkezik, megilleti az a jog, hogy a küldeménnyel rendelkezék. Ebben a jogkörében a küldeményt útközben feltartóztathatja, visszairányíthatja, más címzettet vagy rendeltetési helyet jelölhet ki.

(3) A feladót terheli az utólagos rendelkezésével felmerült díjtöbblet és költség.

Ptk. 497. § (1) A fuvarozó a küldemény megérkezéséről a címzettet haladéktalanul köteles értesíteni. Az értesítés vétele után a küldemény a címzett rendelkezésére áll.

(2) A küldemény megérkezéséről szóló értesítés vétele előtt a címzett a küldemény biztonsága és az átvétel előkészítése érdekében utasításokat adhat a fuvarozónak. Az utasítások a fuvarozót csak akkor kötelezik, ha nem ellentétesek a feladó rendelkezéseivel. Az utasításokból eredő költség a címzettet terheli. Jogszabály a címzett utasításadási jogát korlátozhatja.

(3) Ha a küldeményt nem lehet kézbesíteni, vagy a címzett az átvételkor esedékes követeléseket nem egyenlíti ki, a fuvarozó köteles a feladót haladéktalanul értesíteni és a küldeményt a felelős őrzés szabályai szerint megőrizni.

(4) A küldemény megérkezéséről szóló értesítés vétele után a fuvarozó elleni igényeket a feladón kívül a címzett is érvényesítheti. Bármelyik fél részéről történt érvényesítés a másik félnek ezt a jogát megszünteti.

Ptk. 498. § (1) A fuvarozó a küldemény továbbítását más fuvarozóra is bízhatja.

(2) A fuvarozásban részt vevő fuvarozók egyetemlegesen felelősek, ha azonban a további fuvarozókat a feladó jelölte ki, minden fuvarozó önállóan felel.

(3) Több fuvarozó közreműködése esetében mindegyik fuvarozó követelheti az őt illető díj és költségek kiegyenlítését. Az első fuvarozó azonban érvényesítheti a feladóval szemben az őt követő, az utolsó fuvarozó pedig a címmel szemben az őt megelőző fuvarozók díj- és költségkövetelését.

Ptk. 499. § (1) A fuvarozó a fuvarozási díj, továbbá a fuvarozásra szükséges és hasznosan fordított költségek megtérítését követelheti.

(2) A fuvarozót a fuvardíj és költségek erejéig zálogjog illeti meg azokon a dolgokon, amelyek a fuvarozással kapcsolatosan birtokába kerültek.

(3) A zálogjogot a fuvarozó a többi fuvarozó előtte ismert követeléseinek biztosítására is köteles érvényesíteni; ha ezt elmulasztja, az előző fuvarozókkal szemben kezesként felel.

(4) A fuvarozó zálogjoggal biztosított követelését a zálogtárgyból más zálogjogosultakat megelőzően, bírósági eljárás nélkül, a kereskedelmi forgalomban való értékesítéssel elégítheti ki.

A fuvarozó és a feladó felelőssége

Ptk. 500. § (1) A késedelmes fuvarozó a késedelem tartamához mért, legfeljebb azonban a fuvardíjnak megfelelő összegű kötbért köteles megfizetni. A károsult a kötbért meghaladó kárának megtérítését akkor követelheti, ha a fuvarozó a határidőben való teljesítéséhez fűződő érdek ismeretében írásban vállalta a határidő megtartását, és nem bizonyítja, hogy a késedelmet tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő.

(2) A felelősség e korlátozását nem lehet alkalmazni arra, aki alkalomszerűen vállalkozik fuvarozásra.

Ptk. 501. § A fuvarozó felelős azért a kárért, amely a küldemény átvételétől a kiszolgáltatásig terjedő idő alatt a küldemény teljes vagy részleges elvesztéséből, megsemmisüléséből vagy megsérüléséből keletkezett, kivéve ha a kár

a) a fuvarozó tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok,

b) a küldemény belső tulajdonsága,

c) a csomagolás kívülről észre nem vehető hiányossága,

d) a feladó által végzett berakás, illetőleg a címzett által végzett kirakás, vagy

e) annak következtében állott elő, hogy a feladó, a címzett vagy az általuk rendelt kísérő nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, ideértve azt az esetet is, ha a feladó a szükséges okmányokat nem adta át, vagy nem jól töltötte ki, továbbá ha a fuvarozót nem tájékoztatta a küldemény kívülről fel nem ismerhető rendkívüli értékéről.

Ptk. 502. § (1) A fuvarozót terheli annak bizonyítása, hogy a kárt a tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok okozta, a feladót, illetőleg a címzettet terheli annak bizonyítása, hogy a kár nem a küldemény belső tulajdonságára vezethető vissza.

(2) A csomagolás hiányosságát a fuvarozó, azt, hogy a kár nem ennek következtében állott elő, a feladó, illetőleg a címzett köteles bizonyítani.

(3) Ha a berakást a feladó, illetőleg a kirakást a címzett végezte, őt terheli annak bizonyítása, hogy a kár nem a berakás, illetőleg a kirakás következtében állott elő.

(4) A feladót, illetőleg a címzettet terheli annak bizonyítása, hogy ő, illetőleg az általa rendelt kísérő úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Ptk. 503. § (1) A küldemény teljes vagy részleges elvesztése, illetőleg megsemmisülése esetében a fuvarozó fuvardíjra, illetőleg a fuvardíj arányos részére nem tarthat igényt, köteles továbbá megtéríteni az elveszett dolog értékét.

(2) A küldemény megrongálódása esetében a fuvarozó választása szerint vagy az értékcsökkenés megtérítésére, vagy pedig rongálódás kiküszöbölésére köteles.

(3) Ha a kárt a fuvarozó szándékosan okozta, az ebből eredő minden kárért felelős.

Ptk. 504. § (1) Ha az átvételkor felismerhető, hogy a küldemény hiányos vagy sérült, a fuvarozóval szemben az igényt haladéktalanul érvényesíteni kell. Ennek elmulasztása jogvesztéssel jár.

(2) Az átvétel után csak három napon belül és csak akkor lehet a fuvarozóval szemben igényt támasztani, ha a hiányt vagy sérülést az átvételkor nem lehetett felismerni.

(3) A fuvarozási szerződés alapján támasztható igények egy év alatt évülnek el. Az elévülés kezdő időpontja a küldemény kiszolgáltatásának időpontja, illetőleg az az időpont, amikor a küldeményt ki kellett volna szolgáltatni.

(4) Ha a fuvarozási szerződésből eredő igény érvényesítése előzetes eljárás lefolytatásától függ, az eljárást megindító felszólítás az elévülést nem szakítja meg, de az eljárás időtartama az elévülési időbe nem számítható be.

Ptk. 505. § (1) Ha a feladó írásban utasította a fuvarozót arra, hogy a küldeményt a csomagolás hiányossága ellenére vegye át, a csomagolás hiányossága következtében a fuvarozóra vagy más személyre háruló kárt köteles megtéríteni, és viseli a küldeményben keletkezett kárt is. Ha pedig a fuvarozó a csomagolás kívülről észrevehető hiányossága ellenére anélkül vette át a küldeményt, hogy erre a feladó írásban utasította volna, a csomagolás hiányossága következtében a fuvarozóra vagy más személyre háruló kárt, valamint a küldeményben keletkezett kárt fele részben a fuvarozó, fele részben a feladó viseli.

(2) Harmadik személyekkel szemben a fuvarozó köteles helytállni, a feladótól azonban a felelősség általános szabályai szerint megtérítést követelhet.

Egyéb rendelkezések

Ptk. 506. § (1) Ha a küldeményt az országhatáron túl kell továbbítani, e fejezet rendelkezéseit csak annyiban lehet alkalmazni, amennyiben nemzetközi szerződés vagy egyezmény, illetőleg szabály másképpen nem rendelkezik.

(2) Hajózási, illetőleg légitfuvarozási vállalat fuvarozási szerződéseire e fejezet annyiban irányadó, amennyiben jogszabály vagy nemzetközi szerződés, egyezmény, illetőleg szabály eltérően nem rendelkezik.

(3) Személyek szállításának elvállalására - ha jogszabály kivételt nem tesz - a vállalkozás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

XLIII. Fejezet

A szállítmányozás

Ptk. 514. § (1) Szállítmányozási szerződés alapján a szállítmányozó köteles valamely küldemény továbbításához szükséges fuvarozási és egyéb szerződéseket a saját nevében és megbízója számlájára megkötni, valamint a küldemény továbbításával kapcsolatos egyéb teendőket elvégezni, a megbízó pedig köteles az ezért járó díjat megfizetni.

(2) A szerződés a megbízás elfogadásával jön létre.

Tvr. 15. § A szállítmányozással kapcsolatos rendelkezést csak abban az esetben lehet alkalmazni, ha a törvény hatálybalépéséig a szerződés nem jött létre.

A felek jogai és kötelezettségei

Ptk. 515. § (1) A szállítmányozónak a fuvarozó vagy más szállítmányozó megválasztásában, az útirány megállapításában és egyéb kötelezettségei teljesítésében a gazdaságosság és a küldemény biztonságának figyelembevételével kell eljárnia.

(2) A szállítmányozó köteles a megbízó utasításait követni. Ha olyan utasítást kap, amely veszélyezteti a küldemény gazdaságos és biztonságos továbbítását, köteles erre megbízójának figyelmét haladéktalanul felhívni. Ha a megbízó az utasítást írásban megismétli az ő költségére és veszélyére köteles a szállítmányozó azt végrehajtani.

(3) A szállítmányozó a küldeményt csak a megbízó utasítására köteles biztosítani.

Ptk. 516. § (1) A szállítmányozó a fuvarozást maga is elláthatja, és más szállítmányozó közreműködését is igénybe veheti; a további szállítmányozók azonban a megbízóval nem kerülnek jogviszonyba.

(2) A szállítmányozó az általa választott más szállítmányozó tevékenységéért közvetlenül felel; ha azonban a más szállítmányozó igénybevétele a megbízó adott utasítást, a szállítmányozók közvetlenül felelnek a megbízónak.

Ptk. 517. § (1) A megbízó igényeit a fuvarozóval szemben a szállítmányozó köteles érvényesíteni; felelős minden kárért, amely e kötelezettségének megszegése folytán a megbízót éri.

(2) Ez a szabály nem érinti a megbízónak azt a jogát, hogy igényét maga érvényesítse.

Ptk. 518. § (1) A szállítmányozó a szállítmányozási díj, továbbá a szállítmányozásra szükséges és hasznosan fordított költségek megtérítését követelheti.

(2) A szállítmányozót illeti az az utólagos fuvardíjkedvezmény vagy üzletszerzési jutalék, amelyet a fuvarozó a szállítmányozó közreműködésével továbbított küldemények után neki juttat.

Ptk. 519. § (1) A szállítmányozót díjai és költségei erejéig a megbízóval szemben zálogjog illeti meg azokon a dolgokon, amelyek a megbízással kapcsolatosan birtokába kerültek, illetőleg amelyek felett a birtokában levő okmányok révén rendelkezik.

(2) A szállítmányozó a zálogjogot az előző szállítmányozók előtte ismert követeléseinek biztosítására is köteles érvényesíteni; ha ezt elmulasztja, az előző szállítmányozóknak közvetlenül felelős.

(3) A szállítványozó zálogjoggal biztosított követelését a zálogtárgyból a fuvarozó után, de más jogosultakat megelőzően, bírósági eljárás nélkül, a kereskedelmi forgalomban való értékesítéssel elégítheti ki.

A szállítványozó felelőssége

Ptk. 520. § (1) A szállítványozó szállítványozási tevékenysége körében a küldeményben bekövetkezett kárért fuvarozó módjára, más károkért az általános szabályok szerint felel.

(2) A fuvarozás körében bekövetkezett kárért a szállítványozó csak akkor felel, éspedig fuvarozó módjára, ha

a) maga fuvarozta a küldeményt, vagy

b) a küldeményt mások küldeményeivel együtt, ugyanazzal a szállítóeszközzel, el nem különítve (gyűjtőforgalomban) továbbította, és a kár ennek során keletkezett.

(3) A szállítványozási szerződés alapján támasztható igények egy év alatt elévülnek. Az elévülés kezdő időpontja az az időpont, amikor a küldeményt a fuvarozónak át kellett adni, ha pedig átadták, az az időpont, amikor a fuvarozó felelősségének elévülése megkezdődött.

Egyéb rendelkezések

Ptk. 521. § (1) A szállítványozás szabályait kell alkalmazni akkor is, ha a szállítványozó megbízója nevében köti meg a küldemény továbbításához szükséges szerződést, továbbá ha a szállítványozó küldemény átvételére kap megbízást; ez esetben felel azért is, hogy a címzett érdekei sérelmet ne szenvedjenek.

(2) Ha a szállítványozó megbízója nevében kötötte meg a küldemény továbbításához szükséges szerződést, a megbízó igényeit a fuvarozóval szemben csak akkor érvényesítheti, ha erre a megbízó kifejezetten feljogosította.

(3) Amennyiben e fejezetből más nem következik, a szállítványozó szerződéseire és más jogcselekményeire a bizomány, a küldemény kezelésére, megóvására és továbbítására pedig a fuvarozás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

XXXIV. Fejezet

A szállítási és a közüzemi szerződés

1. A szállítási szerződés

Ptk. 379. § (1) Szállítási szerződés alapján a szállító köteles a szerződésben meghatározott dolgot a kikötött későbbi időpontban vagy időszakban a megrendelőnek átadni, a megrendelő pedig köteles a dolgot átvenni és az árát megfizetni.

Ptk. 380. § A felek a dolog minőségét, a minőség és a mennyiség megvizsgálásának módját, a minőségi és a mennyiségi kifogásolás rendjét meghatározhatják szabványra, műszaki feltételre, más előírásra, mindkét fél által ismert szokványra vagy mintaszabályzatra utalással, mintával vagy részletes leírással.

Ptk. 381. § (1) A megrendelő a szerződéstől bármikor elállhat, köteles azonban a szállító kárát megtéríteni.

(2) Ha a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet nem lehet visszaállítani, vagy ha ezt nemzetgazdasági érdek vagy különös méltánylást érdemlő egyéb érdek indokolja, a bíróság a megrendelő elállása esetében - bármelyik fél kérelmére - a szerződést a jövőre nézve szünteti meg. A megrendelő ilyenkor is köteles a szállító kárát megtéríteni.

Ptk. 382. § (1) A szállító köteles a megrendelőt a teljesítés idejéről legalább három nappal előbb értesíteni.

(2) Eltérő szakmai szokás hiányában a szállító a dolgot csomagolva és mérlegelve adja át. A csomagolásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a dolog épségét a fuvarozás és a tárolás időtartama alatt megóvja.

Ptk. 383. § (1) A csomagolt és mérlegelt dolgot a szállító vagy a fuvarozó jelenlétében elegendő bruttó súly és darabszám szerint átvenni.

(2) A minőségmegvizsgálás helye a megrendelő telephelye.

(3) A megrendelő a mennyiségi ellenőrzés még el nem végzett részét, valamint a minőségi vizsgálatot köteles haladéktalanul, de legkésőbb az átvételtől számított nyolc nap alatt megkezdeni és azt a megvizsgáláshoz szükséges idő alatt folyamatosan elvégezni.

(4) A megrendelő az észlelt minőségi hibát annak felfedezése után a szállítóval haladéktalanul közölni és egyben szavatossági igényét megjelölni köteles.

Ptk. 383/A. § (1) Fuvarozó közbenjöttével történő szállítás esetén a megrendelő köteles - a szállító érdekében - a fuvarozóval szembeni igény érvényesítéséhez szükséges intézkedéseket megtenni, és erről a szállítót haladéktalanul értesíteni.

(2) Az (1) bekezdésben előírt intézkedések elmulasztása esetén a megrendelő nem követelheti a szállítótól azoknak a károknak a megtérítését, illetőleg felel azokért a károkért, amelyek a fuvarozóval szemben érvényesíthetők lettek volna.

Ptk. 384. § (1) A megrendelő a dolgot az átvételtől számított három napon belül kicsomagolás és megvizsgálás nélkül tovább küldheti.

(2) Ha a szállítónak közvetlenül harmadik személy részére kell a szolgáltatást teljesítenie, a mennyiségi és minőségi vizsgálatot ennek kell elvégeznie.

(3) Ha a harmadik személy az átvételkor mennyiségi vagy minőségi hibát észlel, köteles erről a szállítót és a megrendelőt haladéktalanul értesíteni.

Ptk. 385. § A közreműködő hibás teljesítése alapján a szállító vele szemben mindaddig érvényesítheti jogait, amíg a megrendelővel szemben a szerződésszegés miatt helytállni tartozik, feltéve, hogy a szállító a minőség megvizsgálására vonatkozó kötelezettségének eleget tett.